

KALAUZ

AZ EMBERBARÁTI OKTATÁS ÉS NEVELÉS TERÉN. HAVI FOLYÓIRAT.

A „Szeretet“ testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító
országos egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre .... 5 korona.	Felelős szerkesztő és kiadó: Scherer István Budapest, VIII., Mátyás-tér 5/b.	HIRDETÉSEK ÁRA: Soronkint, ... 30 fil.
---	---	---

Egyesületünk 6. évi rendes közgyűlése.

Élénk örömmel töltött el bennünket az az érdeklődés, melyet egyesületünk tagjai a jelen közgyűlés alkalmával tanusítottak. Pestmegye főispánjának tanácssterme teljesen megtelt érdeklődőkkel, azokkal, a kiknek kiváló buzgalma és tevékenysége teremtette meg intézményeinket, a kiknek további közreműködése kezesség arra, hogy ezen intézményeink további fejlesztése s ujabbi még szükséges intézmények létesítése be fog következni.

A közgyűlés tagjai is ennek a reménynek adtak kifejezést, midőn a tisztikart egyhangulag és éljenzéssel megválasztották. Ezek az éljenek voltak az elismerés és köszönet az eddigi tevékenységért s a bizalom kifejezői a jövő munkálkodáshoz.

Mi meg vagyunk arról győződve, hogy amint a múltban lankadatlan buzgalommal fáradoztak egyesületünk vezetői a szerencsétlenek érdekében, ugyanoly buzgalommal teendik ezt a jövőben is, mert az eddig elért siker biztosítéka annak, hogy helyes úton haladunk.

A közgyűlés lefolyásáról a következőket közöljük:

T a g i l l e t m é n y.

Jelen voltak Rakovszky István elnöklete alatt: dr. Bőke Gyuláné, özv. Herich Károlyné, dr. Hernádi Mórné, dr. Neumann Arminné, özv. Tirschel Jánosné, Zipernovszky Károlyné, Benitzky Lajos, lovag Falk Zsigmond, dr. Farnady Elemér, Grum Ferencz, György Aladár, Kléh István, dr. Kovács Ernő, Lakatos Miklós, dr. Mandello Károly, Medgyesi János, Váradi Zsigmond, Villányi Alajos, Wallfisch Géza, Scherer István stb. Távolmaradásukat kimentették: Klimes Gyula, Lustig Emma és dr. Szabó József.

Elnök üdvözli a szép számban megjelent tagokat s vázolván a lefolyt évi működésünket s rámutatván arra, hogy egyesületünk a tagok buzgó támogatására reá szorult, a közgyűlést megnyitottnak jelentette ki s a jegyzőkönyv kitelesítésére dr. Hernádi Mórné és György Aladár tagtársakat kérte fel.

Scherer István titkár felolvasta az évi jelentést — mely egész terjedelmében egyhangulag tudomásul vétetett.

Az évi jelentés kapcsán a közgyűlés gróf Batthyány Géza, egyesületünk volt buzgó és áldozatkész tagjának elhunytá felett — jegyzőkönyvileg fejezte ki mély részvétet s azt az özvegygel közölni határozta.

Ugyancsak az évi jelentés kapcsán — jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki a közgyűlés Hollán Ernőné és Neuschlosz Marczel lemondott szakosztályi elnököknek eddigi önzetlen tevékenységükért; továbbá Benitzky Lajos szakosztályi elnöknek, Pestmegye főpénztárának, a perzsely tartóknak és adakozóknak egyesületünk anyagi támogatása tekintetében kifejtett buzgalomukért.

György Aladár figyelmébe ajánlja a tagoknak egyesületünk menházait s kéri, hogy oda látogatókat kivigyenek; dr. Mandello Károly pedig felhívja az elnökség figyelmét, hogy a párisi kiállításon s a kiállítás alkalmával tartandó kongresszusokon nyilván nagy számban levő iratokat és adatokat a magyar kormánybiztosság útján beszereztetni törekedjék. — A menházak a tagok figyelmébe ajánlottak, dr. Mandello Károly indítványát illetőleg pedig az elnökség felkérte a szükséges intézkedések megtételére.

Titkár felolvassa a számvizsgálók jelentését az egyesület 1899. évi vagyoni állapotáról, továbbá a pénztári kimutatást és vagyon-mérleget. — A jelentés egyhangulag tudomásul vétetett

s ennek kapcsán a bemutatott pénztári kimutatás és vagyonmérleg elfogadtatott. Dr. Szabó József pénztáros és Alpár Ignác ellenőr részére a felmentvény megadatott. Császár Dénes, Grum Ferencz és Wallfisch Géza számvizsgálóknak önzetlen működésükért jegyzőkönyvi köszönet fejeztetett ki.

Az 1900. évi költségelőirányzat, mely 22.500 korona bevétellel szemben ugyanannyi kiadást tüntet fel — egyhangulag elfogadtatott.

Elnök vázolván azon buzgó tevékenységet, melyet Hollán Ernőné és Neuschlosz Marczel leköszönt szakosztályi elnökök tanúsították s kiemelvén azon érdemeket, melyeket a hülyék menháza, illetőleg siketnémák Asylumának létesítése tekintetében szereztek, indítványozza, hogy őket egyesületünk tiszteletbeli tagjaiúl válaszsuk meg. — Ezen indítványt a közgyűlés egyhangu lelkes helyesléssel magáévá tette és Hollán Ernőné és Neuschlosz Marczelt az egyesület tiszteletbeli tagjaivá egyhangulag megválasztotta.

Ezután a választás következett. Elnök a maga és tisztársai nevében megköszönte a közgyűlésnek eddig tanúsított bizalmát s miután ez évben a nyert megbízatás lejárt, kérte a közgyűlést, hogy a tisztikart, igazgató bizottságot és választmányt az alapszabályok 20. §-a értelmében egymásután következő három évre újból válaszsza meg.

György Aladár indítványára egyhangu lelkes éljenzéssel elnökökké megválasztottak: özv. gróf Batthyány Gézáné és Rakovszky István.

Elnök javaslatára elhatározta a közgyűlés hogy a szakosztályokat kibővíti oly irányban, hogy egy szakosztály a gyűjtés és propagálás teendőit végezze. Ennek folytán még egy alelnök és jegyző választását határozván el, a tisztikart a következőkép alakította meg:

Elnökök: özv. gróf Batthyány Gézáné, Rakovszky István.

Alelnökök: dr. Bőke Gyuláné, Hampel Józsefné, özv. Herich Károlyné, dr. Neumann Arminné, Benitzky Lajos, Burchard-Bélaváry Konrád, Kléh István.

Titkár: Scherer István.

Jegyzők: (szakosztályi titkárok): Berinza János, dr. Farnady Elemér, dr. Kovács Ernő, Németh László.

Pénztáros: dr. Szabó József.

Ellenőr: Alpár Ignác.

Igazgató-bizottság:

Nő tagok: Deutsch Károlyné (hatvani), Hauszmann Alajosné, Hállay Ferenczné, Hajós Józsefné, dr. Hegedüs Sándorné, dr. Hernády Mórné, Krause Lange Ernőné, Kiss Pálné Szapáry Vera grófnő, Müller Mórné, Orozdi Fülöpné, gróf Pálffy-Daun Lipótné, gróf Pejachevich Arturné, Rakovszky Etelka, özv. Tirschel Jánosné, Troján Ferenczné, özv. Végess Gyuláné (bánóczi), Zipernovszky Károlyné.

Férfi tagok: Falk Zsigmond lovag, Glück Frigyes, dr. Grosz Emil, György Aladár, Horváth János, Jálícs Géza, Kállay Gyula, dr. Katona Béla, Klimes Gyula, dr. Korányi Sándor, Lakatos Miklós, dr. Mandello Károly, dr. Schwartz Ottó, dr. Szenes Zsigmond, Szokolovits József.

Választmány:

Nő tagok: Bánó Ödönné, Burchard-Bélaváry Konrádné, Blum Bertalanné, dr. Bató Henrikné, Berczik Árpádné, gróf Csáky Albinné, Czibur Bertalanné, Dunkl Norbertné, gróf Dessewffy Marianne, dr. Feleki Béláné, Fluss Józsefné, dr. Frenkl Sándorné, dr. Fülöp Károlyné, Gallauner Lujza, özv. Gajzágó Salamonné, Grünhut Miksáné, győri Gschwindt Mihályné, dr. Heinrich Kálmánné, gróf Károlyi Tiborné, özv. gróf Károlyi Györgyné, özvegy gróf Károlyi Gyuláné, báró Kemény Kálmánné, dr. Klasz Pálné, dr. Kléh Lászlóné, gróf Korniss Miklósné, Kovács Kálmánné, ifj. Latzkó Antalné, Lustig Emma, Lubich Etel, Madarász Lajosné, Magyary Gézáné, Mandello Minna, Nábráczky Gyuláné, Nemlaha Gyuláné, gróf Péchy Konstantinné, ifj. Pilaszanovits Józsefné, dr. Radó Antalné, dr. Reik Ferenczné, Saborszky Edéné, Scherer Istvánné, Schwarcz Ilona, dr. Steinfeld Vilmosné, Szentmáriay Dezsőné, Szmik Lajosné, özv. Takács Lajosné, Tomasek Emma, dr. Török Gyuláné, Vársárhelyi Lajosné, Végh Arturné, gróf Zichy Jánosné.

Férfi tagok: Avarffy Károly, gróf Apponyi Sándor, Arató Gyula, gróf Batthyány Iván, dr. Bodor Zsigmond, dr. Bosányi Iván, Brázay Kálmán, dr. Bruck Jakab, dr. Beke Manó, Borbély Kálmán, Császár Dénes, Cseh Ervin, dr. Csengey Gyula, gróf Dessewffy Dénes, ifj. Deutsch József (hatvani), dr. Fekete Ignác, dr. Gerő Lajos, dr. Genersich Antal, Gonda József, Goszleth István, Grum Ferencz, dr. Heltai Ferencz, dr. Horváth Ádám, dr. Jankovics János, dr. Kürty József, dr. König Ferencz, dr. Kerékgyártó Béla, dr. Kléh László, Kozma István, Lánczy Leó, Linzer Béla, dr. K. Lippich Elek, ifj. Luczenbacher Pál, Maishirn Péter, Mauthner Adolf, Mértay

Benedek, dr. Niedermann Gyula, Pállik Béla, gróf Pejachevich László, Pótsa József Quittner Zsigmond, Sohr Manó, dr. Schuschny Henrik, Stern Gusztáv, dr. Samuel Lázár, dr. Sarbó Artur, Sturmman György, Sváb Károly, dr. Szabó Sándor, Szalay Imre, dr. Than Károly, Taritzky Ferencz, Tillmann Lajos, Tolnai I. Béla, Villányi Alajos, Wallfisch Géza, Weninger Vincze, ifj. gróf Zichy Nándor.

Számvizsgálók: Császár Dénes, Grum Ferencz, Wallfisch Géza.

Elnök javaslatára Pestmegye alispánjának a terem átengetéseért jegyzőkönyvi köszönet fejeztetett ki.

Ezzel bevégződött elnök éltetése mellett a hatodik rendes évi közgyűlés.

Egyesületünk igazgató-bizottsága 1900. évi május hó 18-án gyűlést tartott. Jelen voltak Rakovszky István elnöklete alatt: Dr. Bőke Gyuláné, Dr. Neumann Arminné, Kléh István szakosztályi elnökök, Müller Mórné, Rakovszky Etelka, özv. Tirschel Jánosné, Zipernovszky Károlyné, Glück Frigyes, György Aladár, Kállay Gyula, Klimes Gyula, Dr. Mandello Károly, Szokolovits József bizottsági tagok, Berinza János, Dr. Kovács Ernő, Németh László szakosztályi titkárok és Scherer István titkár. Távolmaradásukat kimentették: Deutsch Károlyné, Orosdi Fülöpné, Dr. Grosz Emil, Burchard-Bélaváry Konrád, Dr. Szekes Zsigmond.

Elnök üdvözölve az újonnan megválasztott igazgató-bizottságot s kérve annak kitartó buzgalmát és támogatását, a gyűlést megnyitja és a jegyzőkönyv hitelesítésére Müller Mórné úrnőt kéri fel.

Elnök felolvassa Burchard-Bélaváry Konrádnak a közgyűlés által megválasztott alelnöknek levelét, melyben az alelnöki állásról lemond s egyuttal alapító tagdíjának kiegészítéséül 100 (egyszász) koronát küld. — Az igazgató-bizottság a lemondást mely sajnálattal veszi tudomásul, másrészt hálás köszönetét fejezi ki ez ujabban is tanúsított áldozatkészsége fellett s egyuttal elhatározza, hogy a lemondott alelnököt az igazgató-bizottság tagjául tekinti.

Felolvastatnak özv. gróf Pejachevich Arthurné, Deutsch Károlyné, Orosdi Fülöpné levelei, melyekben azok az igazgató-bizottságba történt megválasztatásukat elfogadják. — Örvendetes tudomásul vétetik.

Felolvastatik Dr. Katona Béla levele, melyben az igazgató-bizottság tagjául történt megválasztatásáért köszönetét fejezi

ki, de nagy elfoglaltságára való tekintettel azt el nem fogadhatja. — Az igazgató-bizottság felkéri az elnökséget, hogy Dr. Katona Bélát lemondásának visszavonására felkérje. (Örömmel jelenthetjük, hogy e kiváló emberbarát az elnökség kérére közreműködését megígérte).

A szakosztályok ujjaalakítása lévén szükséges, elnök javasolja, hogy Burchard Bélaváry Konrád helyébe egyik szakosztályi elnöki tisztt ellátására Glück Frigyeset válassza meg, illetőleg kérje fel az igazgató-bizottság. Ezen javaslat egyhangu helyesléssel elfogadtatván s Glück Frigyes az alelnöki tisztt betöltésére vállalkozván, a szakosztályok következőleg alakultak meg:

1. Siketnémák ügyével foglalkozó szakosztály. Elnökök: özv. Herich Károlyné és Glück Frigyes; szakosztályi titkár: Németh László. Tagok: Müller Mórné, gróf Pejacssevich Arturné, özv. Végecs Gyuláné, Kállay Gyula, Burchard-Bélaváry Konrád, Lakatos Miklós.

2. Vakok ügyével foglalkozó szakosztály. Elnökök: Hampel Józsefné és Benitzky Lajos; szakosztályi titkár: Dr. Kovács Ernő. Tagok: Hajós Józsefné, gróf Pálffy Dann Lipótné, Rakovszky Etelka, Dr. Grósz Emil, György Aladár, Szokolovits József.

3. Hülyék ügyével foglalkozó szakosztály. Elnökök: Dr. Bőke Gyuláné és Kléh István; szakosztályi titkár: Berinza János. Tagok: Hállay Ferenczné, özv. Tirschel Jánosné, Troján Ferenczné, Zipernovszky Károlyné, Klimes Gyula, Dr. Korányi Sándor, Dr. Mandello Károly, Dr. Schwarczer Ottó.

4. Agitationális bizottság. Elnök: Dr. Neumann Árminné; bizottsági titkár: Dr. Farnady Elemér. Tagok: Deutsch Károlyné, Hauszmann Alajosné, dr. Hernády Mórné, Krause-Lange Ernőné, Orosdi Fülöpné, Falk Zsigmond. Kimondja egyuttal az igazgató-bizottság, hogy a szakosztályok gyűléseire a „Kalauz“ útján, esetleg meghívóval minden igazgató-bizottsági tag meghívható s esetleg a szakosztály kiegészíthető nem igazgatósági taggal is.

Titkár felolvassa a székesfőváros 32,802. számú átiratát az egyesület menhelyeiben elhelyezendő siketnémák és hülyék eltartási, illetőleg gondozási feltételeinek tárgyában. — Az igazgató-bizottság felhatalmazza az elnökséget, hogy a hülyék menházában egy-egy hülye egyén ápolási díját 600 koronában állapítsa meg, a siketnémák asyllumában pedig egy-egy gyermek eltartásáért 300 koronát kérjen.

Több kisebb jelentőségű tárgy elintézése után a gyűlés véget ért.

Gyászhir. Fájdalmas veszteség érte Hollán Ernőné úrnő O Nagyméltóságát, egyesületünk tiszteletbeli tagját. Férje a kívül közel félszázadot élt át boldog egyetértésben, s a kinek életét e hosszú idő alatt a szerető hitves gyengédségével s az önfeláldozó nő gondosságával édesítette meg, folyó évi május hó 29-én 77 éves korában elhunyt.

A boldogult temetésén, a melyen Budapest hivatalos és társadalmi életének vezetői kivétel nélkül részt vettek, egyesületünk is küldöttségileg vett részt s az özvegyhez a következő részvétíratot intézte:

Kegyelmes Asszonyunk!

Ama súlyos veszteség, mely szeretett férje elhunytával Kegyelmes Asszonyunkat érte, mélyen megrendített mindnyájunkat s alig találunk szavakat, melylyel fájdalomunknak méltó kifejezést adhassunk.

A csapást kétszeresen érezzük, mert a megboldogultban nemcsak a közélet kiváló harczosát, az önzetlen hazafit és nem emberbarátot gyászoljuk, de fájlaljuk azt is, hogy e veszteség Kegyelmes Asszonyunkat érte, aki melegen érző szívének, a szerencsétlenek iránt tanúsított résztvevő szeretetének, a közjóért buzgó lelkének számtalan, követésre méltó példáját adta s a kiben egyesületünk egyik legelső s legerősebb támaszát és pártfogóját van szerencsénk tisztelhetni.

A mindenható adjon lelki erőt a fájdalom leküzdésére és megnyugvást bölcs rendelkezésében.

Fogadja Kegyelmes Asszonyunk újból is mély részvétünk kifejezését, melylyel maradtunk

Budapest, 1900. május hó 30-án.

A „Szeretet“ országos egyesület nevében:

Scherer István

titkár.

Rakovszky István

elnök.

Nyugtázások.

Az 1900. évre tagsági díjaikat befizették:

Rendes tagok: Kemény Dávid, Gerster Béla, Hajnal Adolf, Knoblauch Sándor, Kitsér Samu, Ruppert Vilmos, Payr Ede, Hottelmann Ágost, dr. Kelemen Gyula, Berger Fülöp, dr. Temesváry Rezső, Singer és Wolfner, Eötvös Károly, Lakatos

Miklós, Wellisch Hugó, Fischer Győző, Auer Róbert, Adler Dávid, Malczovich László, dr. Mandello Gyula, dr. Schiller Henrik, Vilczek Gusztáv, Mauthner Adolf, dr. Weinberger Jakab, Neuhold János Zsigmond, dr. Gerő Lajos, dr. Bleyer Vilmos, Braun Károly, dr. Gruber Ármin, Weisz Vilmos, dr. Murányi Elemér, Quer Béla, Pollatsek Sándor, Joel Lippmann Fülöp, dr. Bachruch Gyula, dr. Reich József, Dirnfeld Adolf, Neményi Miksa, Gutmann Lajos, Weisz Nándor, Braun Ignác, Quittner Zsigmond, Guttmann Miksa, Nágel Emil, Schöffler Felix, Feitscher Mór, Györgyi Géza, Szokolovits József, dr. Rigócz Kálmán, Grum Ferencz, dr. Bosányi Iván, Schwarcz Armin, Mandello Minna, Kanitz Ignác, Fürst Jakab, Goldberger Sámuel és fiai, Munk Mór és társa utódai, dr. Radó Antalné, Frim Jakab, Stern Jenő, Ransburg Márk, Sterk Izidor, Sohr Manó, Ráth Péter, Irsai Ignác, Hoffmann Mór, Eckbauer Andor, Lantos Vilmos, Pfeifer Manó, Lónyay Gabriella, Gogolák József, dr. Székely Ferencz, dr. Balásy Antal, Szentí Bálint, Schmidt Károly, Kozma István, dr. Harsányi Gáspár, dr. Polner Ödön, dr. Csoboth Simon, Szeffert Ede, Zsembery Kálmán, Ádám Rezső, Geittner és Rausch, Galó György, Fetti Lipót, Szuchy Endre, dr. Katona Lajos, Tomasek Emma, Umrath és tsa, Tóth Mihály, Filó János, Oppenheimer Ignác, Rózsavölgyi és tsa, Grünberger Lipót, Grünhut Miksáné, Grünhut Irén, dr. Török Lajos, Dr. Grünhut Józsefné, Török Gyuláné, Schlesinger Henrikné, Bánó Ödön, Bánó Ödönné, Katzburg Fülöp, Drucker Mór, ifj. Schlesinger Jakabné, dr. Baté Henrik, dr. Bató Henrikné, dr. Teleki Béláné, Detsinyi Károly, König Albert, Schauengel B., Friedmann O. József, Berger Ignác, Heller Gyula, Kormos Gyula, Weninger Vincze, Dr. Davida Miklós, Fábián József, Kun Sámuel, Kullmann Lajos, Beniczky Mihály, dr. Klasz Pál, dr. Klasz Pálné, Enyedi Simonné, Dunkl Norbertné, Morelli Gusztáv, Császár Dénes, dr. Karácsonyi Lipót, Petrányi Géza, Petrányi János, Müller Hugó, Müller Ilona, Vajdasy Gusztáv, Borbély Vidor, Kiss E. János, dr. Szilárdi Ferencz, Hindy Kálmán, Vajda Károly, Rózsavölgyi Antal, dr. Tatár János, Horváth József, Fried József, Apáthy László, Steiner Arminné, Veisz Hermina, dr. Kerékgyártó Béla, Szmik Lajosné, Kilián Emilia, Kilián Janka, Králik Lajosné, dr. Schulek Vilmosné, Willerding Gizella, Szabó Gyula, Némethy Béla, Klimes Gyula, Gröber Lajos, Herzmann Bertalanné, Simon Istvánné, Bichler Ignác, Tomassek Edith, Lubich Etel, Tolnai J. Béla, Simonyi Szerafin, Guttmann Zsigmond, Groszmann Berta, Reigner János, Rothauser Ignác, Rechnitz Ödön, Rothauser Arnold, Fehér Mór, Keller Erzson, Pertik Béla, Geszler József, Merényi József, Merényi Richard, Kinczky Armin, Seidner Béla, Mezey Jenő, dr. Erneyi Mór, Filipek Ferencz, dr. Oesterreicher Samu, Rötzer Ferencz, Dobos László, Glück Frigyes, Glatz János,

Rechtnitz H. M., Pannonia nyomda, Németh László, Váradi Zsigmond, Meller Dávid, Stern Emilné, Stern Emil, dr. Bóke Gyuláné, dr. Bossányi Béla, dr. Janovics Sándor, Sümegi Vilmos, dr. Kertész Aba, Adler Simon, Mikalik Lajos, Berinza János, Kemény Kálmán, dr. Bodor Zsigmond, Deményi Jakab, Ádám Emma.

Pártoló tagok: Dr. Mandello Károly, Pauncz Sándor, Mezei Mór, Kunvalder M. testvérek, Schober Albert. Dulcz Antal, Saborszky Edéné, Walko Lajos, Pollák Lajos, Berger Testvérek, Linzer Béla, gr. Szápáry Gyuláné, Szmrecsányi Miklós, dr. Justus Jakab, Hampel Józsefné, Klein Berthold, Redlich, Ohrenstein és Spitzer, Schanczer Ignác, özv. Bischitz Salamonné, Bischitz Salamon és fia, Abelesz Zsigmond, Daláry Sándor, Jálies Ferencz.

Alapító tagok: Wallfisch Géza, Wallfisch Géza, Deutsch Károlyné, dr. Grosz Emil, Blum Etelka, Édeskuty Jenő, Schwarcz Ilona, dr. Vásárhelyi Lajosné, özv. Takács Lajosné, Nemeskéri Kiss Pálné, Maishirn Péter, Angyal Ignác.

Az 1899. évre tagsági díjaikat befizették:

Rendes tagok: Neuhold János Zsigmond, Feitscher Mór, Fürst Jakab, Frimm Jakab, Irsai Ignác, Scholcz Gusztáv, Bánó Ödön, Bánó Ödönné, Drucker Mór, Benkő Gyula, Enyedi Simon, dr. Csoboth Simon.

Pártoló tagok: Müller Lajos, Szmrecsányi Miklós, dr. Justus Jakab.

Pótlólag rendes tagdíjat fizettek:

Heltai Ferencz, Greisinger István, Back Gyula, Weisz Adolfné, Levatic Mártonné, Kovács Gyula, Petrőczy Lajos, özv. Szokolay Zsigáné, Nábráczky Gyuláné, Schwalm János, Lázár Farkasné, Daniss Vilmos, Tirschel Jánosné, Gajzágó Salamonné, Horváth Antal, Horváth Antalné, Bauer József, Simon Jakab, Kondor és Feled, Hűvös József 1900—1902. évre, Dr. Sarbó Arthur, Polányi Géza, Velsz Emil, özv. Kohn Simonné, Schober Ernő, Adler Lajos, Rimaszombat város házi pénztára, Borbély-ipartestület Budapest, Dr. Venetianer Lajos, Kiskőrös község.

Pártoló tagdíjat fizettek:

Gróf Pejacsevich László, Császka György, érsek 1900—1902. évre, Tisza-Roff község, Madarász Lajosné, Czibur Bertalané, Nagymihályi takarékpénztár, özv. Troján Ferenczné, Tillmann Lajos, Budapesti cipész-ipartestület.

Alapító tagdíjat fizettek:

gróf Teleki Tiborné I. r., gróf Stubenberg József I. r., Cseh Ervin, Bánóczy Végess Gyuláné, Kléh István, (alapító tagdíjának kiegészítéseül 150 korona), Dr. Kléh László, Dr. Kléh Lászlóné, Avarfy Károly I. r., Dr. Csengey Gyula, özv. Egressy Péterné, Dr. Genersich Antal I. r., Borbély Kálmán I. r., Szentmárai Dezső I., II. r., Burchard-Bélaváry Konrád, (alapító tagdíjának kiegészítéseül 100 korona).

Adományok 1900. május 31-ig:

Egyesületünk céljainak előmozdítására a folyó évben megindított taggyűjtés, illetőleg adománygyűjtés eredménye a következő volt:

Domahidy Viktor adománya	5	kor.	—	fill.
Báró Fejérváry Géza "	10	"	—	"
Gróf Festetics Pál "	50	"	—	"
Báró Orczy Andor "	10	"	—	"
Latinovich Géza "	5	"	—	"
Ádám Rezső "	3	"	—	"
Mihálvi Viktor, érsek "	10	"	—	"
Berczik Flóris "	10	"	—	"
Polónyi Géza "	20	"	—	"
Tolnay Lajos "	10	"	—	"
Gróf Vigyázó Ferencz "	40	"	—	"
Bende Imre, püspök "	20	"	—	"
Dr. Emmer Kornél "	10	"	—	"
Dr. Popovics Béla "	2	"	—	"
Szatmármegyei takarékpénz. adom. .	10	"	—	"
Arányi Béla adománya	2	"	—	"
Neuschloss Ödön és Marczell adom.	10	"	—	"
Egyesült fővárosi takarékpénz. " .	100	"	—	"
Magy. orsz. közp. " "	50	"	—	"
Első hazai " "	100	"	—	"
Csetei Herzog Péter adománya . . .	300	"	—	"
Bernstein József és fia czég adom.	20	"	—	"
Németh Lajos adománya	10	"	—	"
Nagy Ödön "	3	"	—	"
Honv. miniszt. XIX. ügyoszt. adom.	4	"	—	"
Hanskarl S. tábornok adománya . .	4	"	—	"
Lenz Viktor "	10	"	—	"
Török Árpád "	1	"	—	"
Reinle Gábor, ezredes "	4	"	—	"
Retel Jenő "	4	"	—	"
Dr. Késmárczky Tivadar "	10	"	—	"

Ottl Antal	adománya . .	5	kor.	—	fill.
Cseh Galamb Gyula	" . . .	12	"	—	"
Schlick István	" . . .	20	"	—	"
Krúzselyi Bálint	" . . .	2	"	—	"
Számórd Ignác	" . . .	2	"	—	"
Raisz Aladár	" . . .	2	"	—	"
Hrabovszky István	" . . .	2	"	—	"
Dr. Richter Richárd	" . . .	2	"	—	"
Turóczy Adolf gyűjtése*)	" . . .	4	"	—	"
Keller Jenő adománya		10	"	—	"
Horváth Károly "	"	1	"	—	"
Mihalkovics "	"	1	"	—	"
Varga Dániel és Payer József adom.		3	kor.	—	"
Monor község adománya		1	"	—	"
Schober Albert "	"	5	"	—	"
Vajna Károly "	"	2	"	—	"
Bukovics Lajos "	"	2	"	—	"
Dr. Klasz Pál "	"	1	"	—	"
Rosemberszky Árpád adománya . .		2	"	—	"
Budapesti kárpitos ipartestület adom.		20	"	—	"
Holtzspach Nándor adománya . . .		1	"	—	"
Láng Mihály "	"	2	"	—	"
Thaly István "	"	4	"	—	"
Hegedüs Károly "	"	6	"	—	"
Herczegh Zsigmond "	"	3	"	—	"
Dr. Balogh Jenő "	"	10	"	—	"
Weninger Vincze "	"	20	"	—	"
Dr. Kovács Ernő "	"	14	"	40	"
Szarvas község "	"	4	"	—	"
Demjén Sándorné gyűjtése*)		5	"	60	"
Csepregi Endre gyűjtése**)		2	"	—	"
Bien K. gyűjt. névtelen adakozóktól		10	"	19	"
Ungvári főszolgabíró gyűjtése***)		6	"	30	"
Koncz János adománya		7	"	—	"
Pestm. főpénztárhoz befolyt adomány		37	"	80	"
" " " "		350	"	53	"

*) Turóczy Adolf 2 korona, Sibelka János 1 korona, Rókay Imre 1 korona.

*) Demjén Sándorné, igazgató 2 korona, Ritoók Piroska, tanárnő 1 korona, Nagy Teréz, tanárnő 1 korona, Roszvék Irén, tanárnő 1 korona, Demjén Ilona, tanárnő 60 fillér.

**) May Vilmos 20 fillér, Wagner János 20 fillér, Senyei József 20 fillér, Kovács Sándor 20 fillér, Kárpáti Károly 20 fillér, Mogyoró János 20 fillér, Rózsa János 20 fillér, Berger Károly 20 fillér, Csepreghy Endre 40 fillér.

***) Berő község birája 40 fillér, Radvány község birája 20 fillér, Minaj község birája 20 fillér, Homok község birája 40 fillér, Baranya község birája 40 fillér, Császlócz község birája 40 fillér, Hosszumező község birája 20 fillér, Kis Geöcz község birája 30 fillér, Kereknye köz.

Perselygyűjtésünkből 1900. május 31-éig a következő összegek folytak be:

Matinszóka Józsefné perselygyűjtése	4	kor.	—	fill.
Tomasek Emma	20	"	—	"
Weiner Károlyné	10	"	—	"
Burchard Bélaváry Konrád	8	"	01	"
Rakovszky István	5	"	—	"
Breuer Henrik	14	"	72	"

Fogadják az adományozók, valamint a gyűjtők és a perselytartók szíves fáradozásaikért ez úton is hálás köszönetünket.

A váczi siketnéma-intézet százéves évfordulója.

1802. év augusztus 15-én nyílt meg nagy ünnepélyesség mellett a váczi siketnéma-intézet. Részt vett az ünnepélyen a kir. biztos, törökszentmiklósi és zsadányi Almássy Antal kamarás, Pestmegye törvényhatóságának képviselői, Vác város képviselői és közönsége.

Nem hívták meg az ünnepélyre azt a férfit, aki az egész ügyet kezdeményezte, a kinek lelkes felhívására a magyar közönség rövid 5 év alatt több mint 40,000 forintot adakozott a váczi intézet céljaira: Chazár Andrást. A rozsnyói tusculanumban csendes egyedüliségben élvezte azt a valódi örömet, amit a siker nyújt s bárha az ünnepélyen az ő neve nem is fordult elő: lelke bizonyára nem háborgott ezért, mert nem dicsőségért és elismerésért dolgozott, hanem valódi emberszeretetből.

A mikor e nemes emberbarátnak emlékét felidézzük s a feledés homályából kiemeljük, valóban jól esik megemlékeznünk arról, hogy az utódok hálásabbnak mutatkoznak, mint a kor-

ség bírása 20 fillér, Nagy-Geöcz község bírása 20 fillér, Katergény község bírása 20 fillér, Koromlya község bírása 40 fillér, Pinkócz község bírása 40 fillér, Sztrippa község bírása 20 fillér, Petrócz község bírása 20 fillér, Felső-Donnya község bírása 20 fillér, Alsó-Donnya község bírása 20 fillér, Hutta község bírása 20 fillér, Székői község bírása 20 fillér, Dawu község bírása 40 fillér, Hegyfok község bírása 20 fillér, Neviczke község bírása 20 fillér, Tasota község bírása 20 fillér, Alsó-Németi község bírása 20 fillér.

társuk voltak. A százéves évforduló alkalmával ugyanis a siketnémák, a siketnémák ügyével foglalkozók, a vallás- és közoktatásügyi kormány támogatásával szobrot kívánnak emelni, hogy a váczzi intézet látogatói buzdító példánul előttük láthassák a jóléti családi sirboltban nyugvó s e század elején országos hírnő férfiú képmását.

A váczzi intézet megnyitása tulajdonképpen a nagy közönség ünnepe volt. Nem egyesek állították fel az intézetet, hanem oda hozta filléreit a parasztgazda, a kis diák, az iparos, a városok és megyék, s nagy elvéve egy-egy gazdagabb mágnás, vagy főpap. A megnyitás, illetőleg a létesítés után azután sűrűn látogatták a gazdagabb főurak és hercegek is, de látogatásuk csak erkölcsi eredményeket jövedelmezett s legfeljebb a siketnéma gyermekeknek jutattak egy-egy oszonnát.

A későbbi években a kath. klerus kiválóbb püspökei hagyományoztak az intézetnek nagyobb összegeket s létesítetek alapítványokat, valamint a gazdagabb főúri családok némelyike is megemlékezett az intézetről és lakóiról. Ezek azonban csak szórványos esetek voltak s a midőn Chazár András 1816. január 28-án Rozsnyón meghalt s nem volt, a ki időről-időre szóvá tegye a siketnémák ügyét, megcsappant az érdeklődés s nemsokára teljesen elszunynyadt.

A közönség további érdeklődését felkelteni, áldozatkészségét kiaknázni, nem tartották szükségesnek s így történt, hogy egész a legujabb időig az intézetet csak a hivatalos világ ismerte s legfeljebb a siketnémák egy tizedrészének szülői s hozzátartozói.

Az idő sem volt kedvező ismertetésükre, alkalom sem kínálkozott reá egész a legujabb időig. A 80-as években megindult azután a mozgalom a siketnémák érdekében. Elkezdte a társadalom, támogatta a hatóság s így történt, hogy évtizedek mulasztásai néhány év alatt pócoltattak. Még egyetlen nehéz, de okvetlen elvégzendő feladat hárul az államra és törvényhozásra, a siketnémák tankötelezettségének törvénybe iktatása s ezáltal a siketnémák ügye iránt a közönyös megyei és városi társadalmi köröknek a felrázása.

A 100 év ünnepélye közös ünnepe a hatóságnak és a társadalomnak. A hatóság már megtette az intézkedéseket, hogy a nap méltóan megünnepeltessék, a társadalomnak, melynek ez ideig sajnos, csak egyesületünk az egyedüli képviselője, szintén ünneppé kell avatnia e napot s habár külső fényben nem is érheti el a hivatalos ünnep sikerét, maradandó emléket kell állítania azzal, hogy a siketnémák számára valamely intézményt létesítsen.

Ennek az intézménynek társadalmi jellegűnek kell maradnia s ilyenül két irányu intézkedés történhetik.

Állithat fel az egyesület a százéves évforduló emlékére menhelyet az elaggott és munkaképtelen siketnémák számára, vagy létesíthet otthont az iparüző, de családdal — legalább Budapesten — nem bíró siketnéma ifjak és leányok számára.

Az intézménynek humanisztikus voltát bővebben fejtegetni nem szükséges. Aki elgondolja annak a tehetetlen, vagy agg siketnémának sorsát, aki kényerét akkor sem tudta megkeresni — mert oktatást nem nyerhetett — míg fiatal volt s öregségében családtalanul, minden gyámol nélkül kolduskenyéren tengődik, az nem zárkozhatik el attól, hogy egy ilyen intézmény létesítését előmozdítsa. Viszont aki tudja, hogy a tanításban nem részesült siketnéma is ügyességgel bír s okszerű vezetés mellett iparral, vagy házi munkával hasznosan elfoglалható, azonnal helyesnek kell hogy találja az otthon eszméjét is, amely otthon mind arra képesítheti, a mihez tehetséggel bír s mindentől megvédi, ami az életben tapasztalatlan, különösen serdülő leánynak egészségét, erényét veszélyezteteti.

A két intézmény közül valamelyiknek a létesítésével gondolom én, hogy a siketnéma-oktatásügy százéves jubileumát egyesületünk is megünnepelje s hiszem, hogy e szerencsétlenek javára sikerülni is fog a kettő közül egyiknek a létesítése.

Vegyesek.

Kérelem egyesületünk tagjaihoz. Egyesületünk menházainak fentartása nehéz terhet ró reánk. A szerencsétlenek gondozása sok költséget igényel, a melyet szerény jövedelmeinkből nem vagyunk képesek fedezni s már is kénytelenek voltunk a korábbi évek megtakarításait igénybe venni. Ezen szorult helyzetben azzal a kérelemmel fordulunk egyesületünk tisztelt tagjaihoz, hogy ismerőseik és jó barátaik körében adományokat, esetleg tagokat gyűjteni sziveskedjenek. Akik ezen áldozatra és közreműködésre hajlandók, azoknak készséggel szolgálunk aláírási ívvel.

A siketnémák kegyelete. 1902. augusztus 15-én lesz száz éve, hogy hazánk első siketnéma intézete, a váci megnyitott. Ez alkalommal a magyarországi siketnémák is le akarják róni hálájukat a váci intézet kezdeményezőjének, Chazár Andrásnak emléke iránt s újból mozgalmat indítottak meg, hogy jóltevőjüknek szobrot emeljenek. Néhány évvel ezelőtt már megkezdették a gyűjtést s 200 frtot adtak össze e célra megtaka-

ritott filléreiből. Minthogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium nagybobszabásu ünnepélylyel készül megülni a százéves évfordulót, a siketnémák újból gyűjtést indítanak s támogatva a kormány, volt tanáraik és a közönség részéről, remélhetőleg tekintélyes összeget fog sikerülni e célra összegyűjteni. Amint értesülünk, Cházár András szobrát Strobl Alajos műtermében egy siketnéma szobrász fogja elkészíteni a művész felügyelete alatt és utasításai szerint.

Uj siketnéma-iskola. Kecskemét város tanácsa elhatározta, hogy még a folyó év szeptemberében iskolát nyit a siketnémák számára. Az állam a tanerő fizetését fedezi, a város pedig helyiséget ad s a dologi kiadásokról gondoskodik. A jövőben még vakok-intézetét is szándékoznak Kecskeméten létesíteni.

Gyilkos siketnéma. A pestvidéki törvényszék fogházában egy siketnéma van letartóztatva, aki a vele 8 éven át vadházaságban élt nőnek az elcsábítóját megölte. A vizsgálat folyamán kitűnt, hogy ez a teljesen műveletlen, különben pedig szorgalmas és munkás ember tettéért felelősségre nem vonható, mert nem bir fogalommal sem az isteni és emberi törvényekről. Ezért az ügyész indítványára a törvényszék a vád alól felmentette, de tekintettel csekély intelligenciájára s esetleg közveszélyes voltára, elmeorvosintézetbe való szállítását rendelte el.

Uj vakok-intézete. A második hazai intézet vakok számára Kolozsvárt állíttatik fel. A város lelkes polgármesterének, Szvacsina Gézának tevékenysége és kezdeményezéséből s az állam jóakaró támogatásával létesül az új intézet, mely áldást van hivatva árasztani Erdély szerencsétlen vak teremtményeire.

